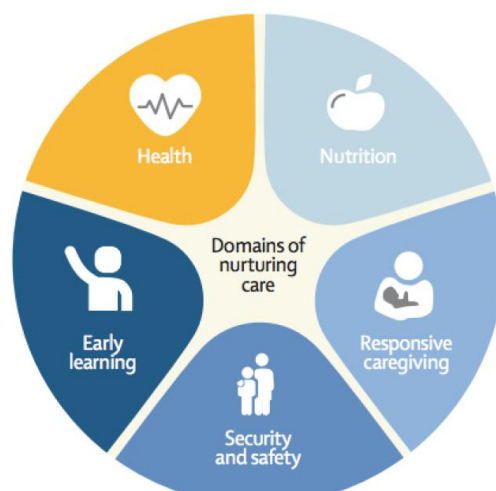

Rani razvoj i rana intervencija: ključni pojmovi

Zašto je rani razvoj važan?

Prve su godine života od iznimnog značaja za razvoj svakog djeteta. To je **razdoblje iznimnih mogućnosti, ali i velike osjetljivosti na negativne učinke**. Djeca u koju se ulaže u ranom djetinjstvu imaju bolji školski uspjeh, bolje zdravlje, više zarađuju u odrasloj dobi, imaju nižu pojavnost kriminalnog ponašanja i više doprinose društvu. Ulaganje u rani razvoj nije trošak nego investicija koja se višestruko isplati.

U prvim godinama života formiraju se temelji kognitivnog razvoja, osobnosti, socijalnog ponašanja i općenite sposobnosti budućeg samostalnog produktivnog života za osobnu i korist cjelokupne zajednice. Kapaciteti za cjeloživotno stjecanje vještina razvijaju se u ranom djetinjstvu. Na stjecanje djetetovih kompetencija i vještina utječe više faktora, među kojima su: **zdravlje, prehrana, zaštita i sigurnost, pozitivno roditeljstvo te rano učenje**. Svaki od ovih elementa dio je **podržavajućeg okruženja** neophodnog za optimalan **rani razvoj** svakog djeteta.

Što su zdravstveni, ekonomski, psihološki i socijalni uvjeti za razvoj djeteta u prvim godinama njegovog života bolji, to je veća vjerojatnost 'optimalizacije' djetetovog razvojnog potencijala i njegove kasnije produktivne uključenosti u društvo. To je ujedno i prilika za **izjednačavanje životnih šansi** kroz programe koji podupiru **rani razvoj djece iz rizičnih skupina**, kao što su djeca iz obitelji u riziku od siromaštva, djeca iz obitelji niskoobrazovanih roditelja, zlostavljana i zanemarivana djeca, djeca s niskom porođajnom težinom, djeca iz obitelji u kojima su roditelji ovisnici, djeca iz jednoroditeljskih obitelji, kao i djeca s teškoćama u razvoju.

Što kad naiđemo na razvojne teškoće ili rizike?

Prema suvremenim spoznajama iz znanosti i prakse, **rana intervencija u djetinjstvu** je multi-sektorski, interdisciplinarni, integrirani i koordinirani sustav individualiziranih i djelotvornih usluga koje se pružaju u djetetovom prirodnom okruženju kad dijete ima razvojne teškoće ili razvojni rizik (*biološki ili socijalni*), najčešće od rođenja do 3 godine ili do polaska u školu, a kojima se nastoji unaprijediti djetetov razvoj i prevenirati razvojno zaostajanje i teškoće (prema Vargas-Baron, E. i sur., 2016).

Međuresorna suradnja kao preduvjet i ključ uspjeha

Rani razvoj i rana intervencija zahtijevaju **usku međuresornu suradnju** te **stvaranje zakonodavnog i institucionalnog okvira** za pružanje koordiniranih usluga u okviru **zdravstvenog, obrazovnog i socijalnog sustava**.